

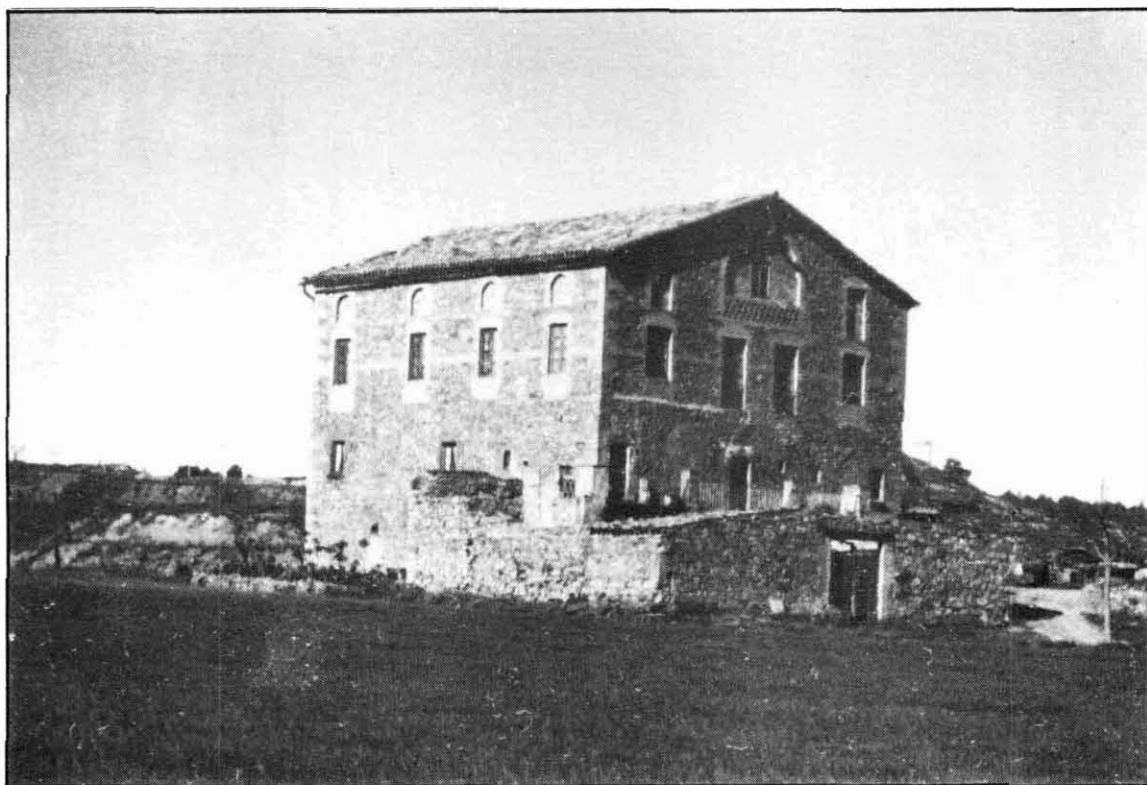
SANTPEDOR (II): Masies i edificis religiosos

a cura de Josep Maria Feixas

Amb aquesta segona part, hom continua el reportatge fotogràfic de Santpedor que es va iniciar al número 35-36 de DOVELLA. Sota el títol monogràfic de «masies i edificis religiosos», una de les constants d'aquestes imatges segueix essent la reivindicació per a l'acondiciament i millora de la part del patrimoni artístic i històric que s'està perdent.

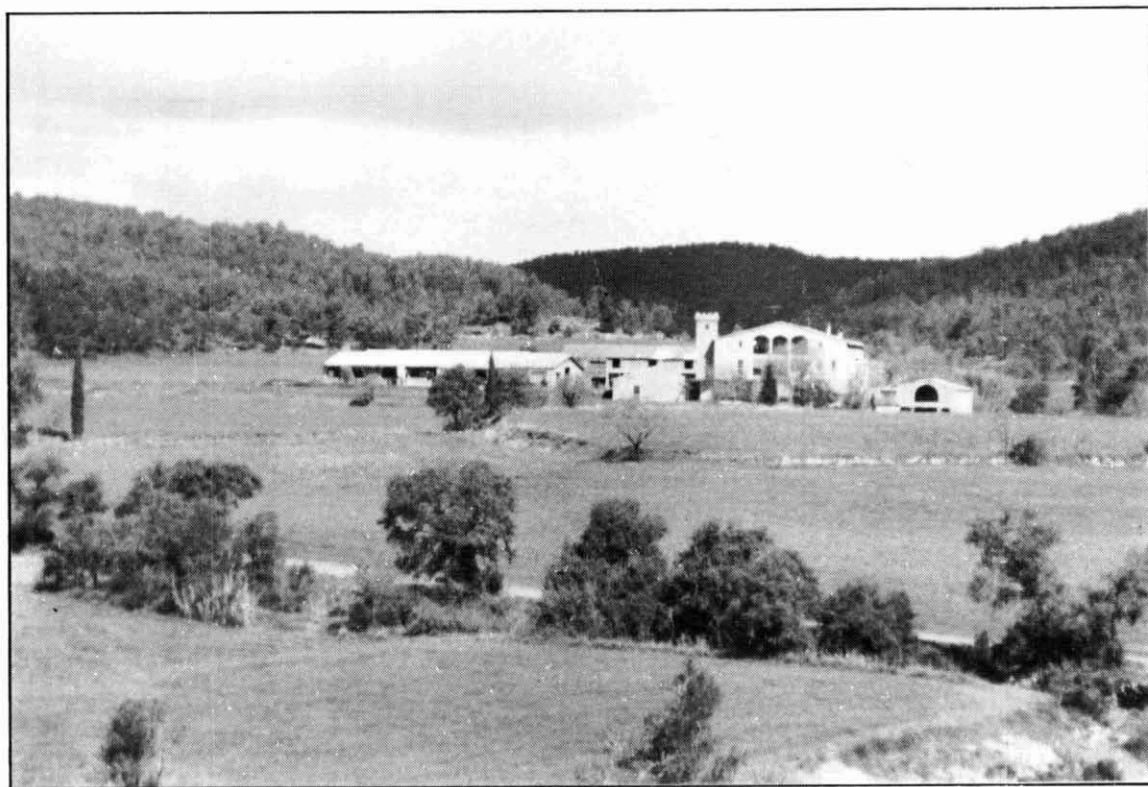
I. MASIES

Cal Sebarroja és una de les nombroses masies que es troben disperses pel terme, prop de la vila. Originàriament tenia un pis superior, però al final del segle passat s'hi van afegir dos pisos més. En aquesta masia, hi va néixer l'heroi santpedorenc Josep Vinyes, caporal del sometent que tingué una participació molt activa a la Guerra del Francès. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

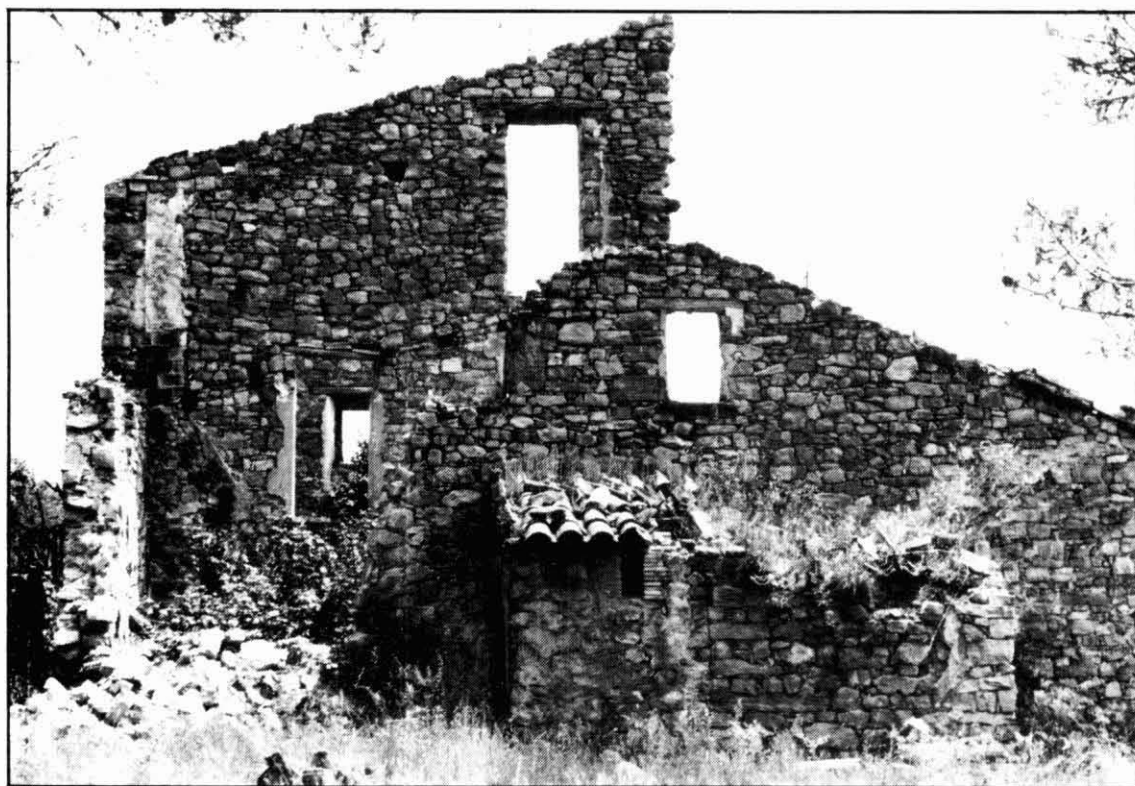
Cal Rovis. Situat a uns dos quilòmetres de la vila, és un exemple clar de la rehabilitació de masos deshabitats com a segona residència. Durant la segona meitat del segle XVIII, fou reedificat quasi de bell nou i els propietaris actuals -la família Puchal Sabartés- li han retornat el seu aspecte originari, rescatant-lo d'una destrucció gairebé segura. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

Mas Llussà. Històricament és, sens dubte, el més important del terme. Documentat ja al segle XIV, ha donat personatges de pes i renom a Santpedor. Un dels més coneguts fou el Timbaler del Bruc, l'Isidre Llussà i Casanovas. Durant els segles XVII i XVIII, ja era un dels masos amb més terres. Els seus propietaris han tingut sempre una participació molt activa en el govern municipal. Com a particularitat arquitectònica més significativa, cal assenyalar que conserva una torre possiblement aixecada com a protecció en temps del bandolerisme o de les guerres carlines. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1991).

Mas Vallbona. Al costat del mas Llussà, és un dels més grans i amb més propietats del municipi. És dalt d'un turó, sobre la riera de Vallvert, a l'extrem nord-oest del municipi. El cognom Vallbona es coneix des del segle XV. El darrer hereu d'aquest mas, de cognom Sala, es va casar al segle passat amb la pubilla del mas Llussà. Tots dos casals passaren a pertànyer a una mateixa família, que va anar a residir al mas Llussà, i deixaren aquest habitat pels masovers. És un edifici reformat i engrandit al llarg del temps i compta amb una capella pròpia. Dins dels seus terrers, s'hi van edificar nous masos filials per als fadrísters del mas principal, com Cal Saleta, cal Mariano i Cal Bonic. (Foto de Josep M. Feixas, agost del 1988).

Cal Bonic. Mas filial del de Vallbona, situat molt a prop d'ell. Va tenir una vida curta: bastit en el període a cavall dels segles XVIII i XIX, fou abandonat a la primeria del present segle. Actualment, sols se'n veuen els murs, sense coberta: l'únic que el foc no va poder cremar. (Foto de Josep M. Feixas, agost del 1988).

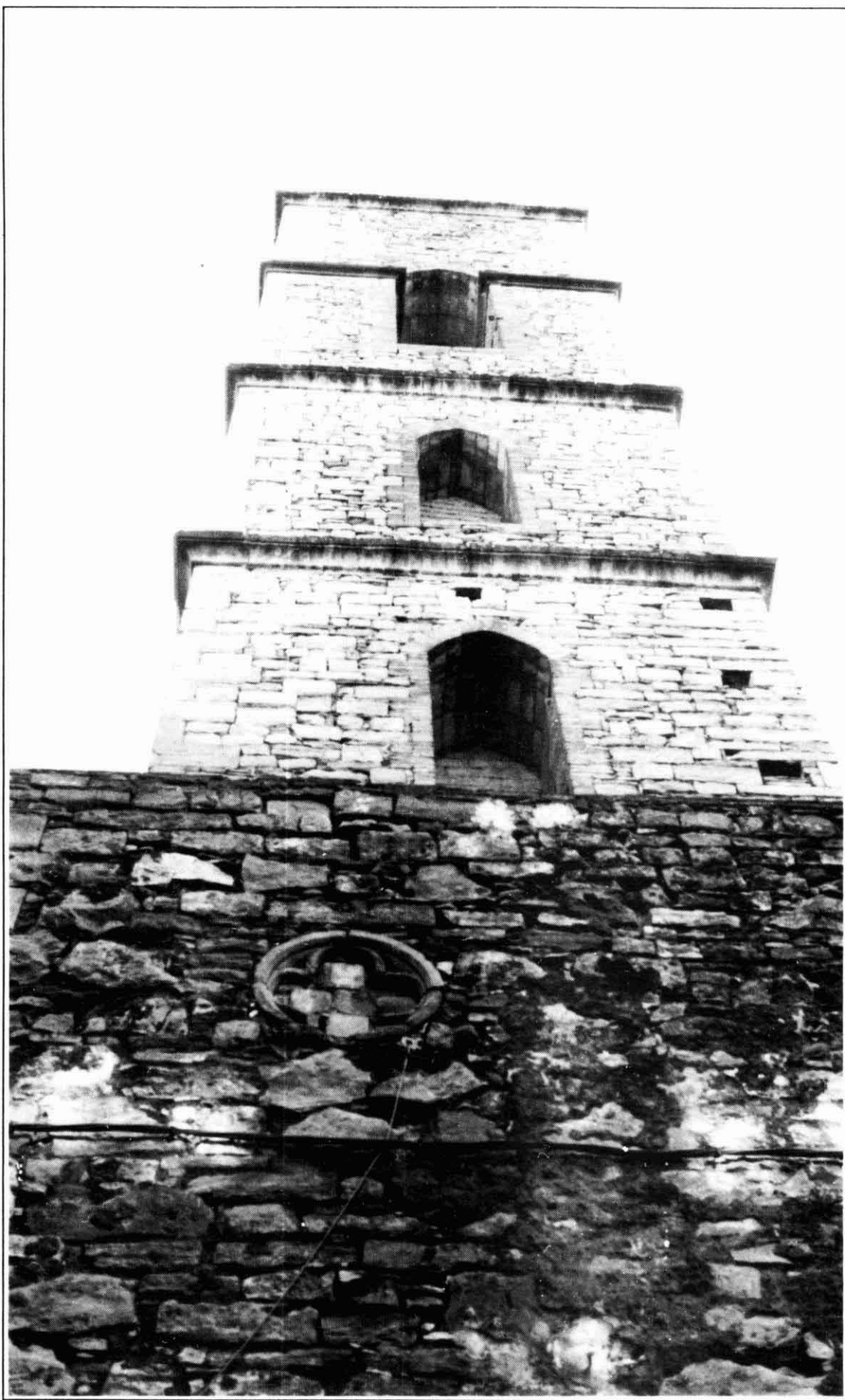
II. EDIFICIS RELIGIOSOS

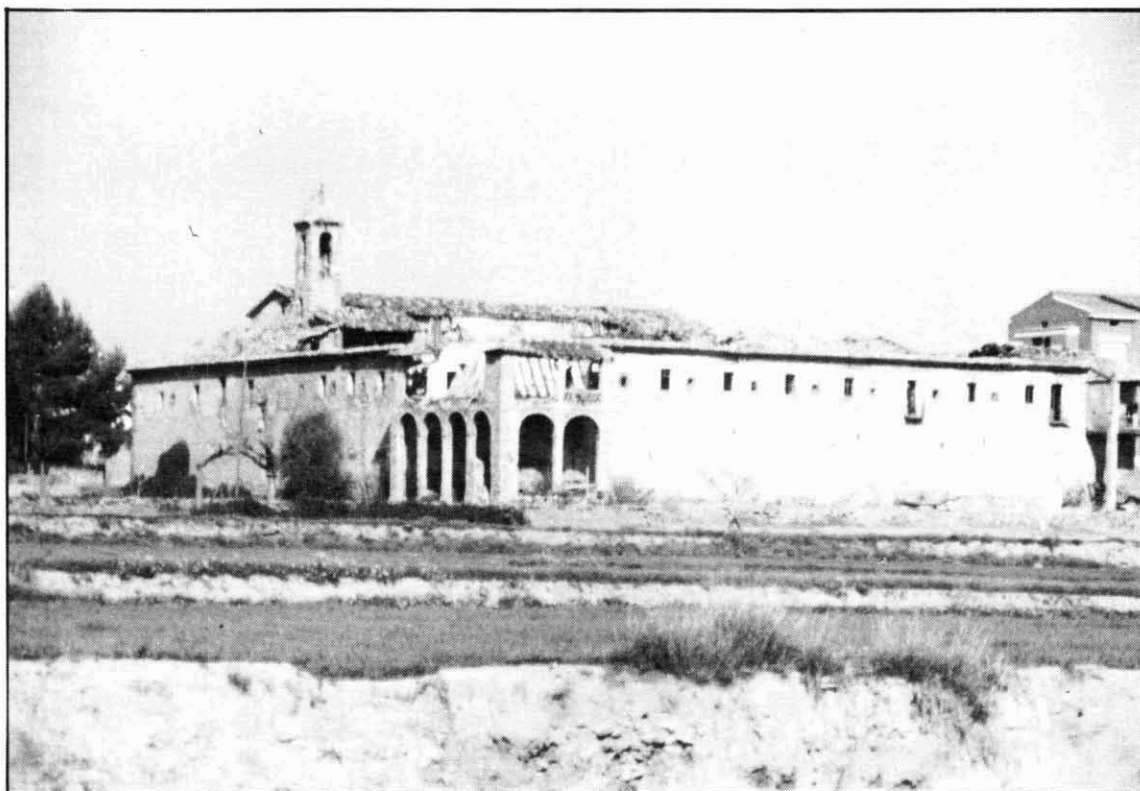
Parròquia de Sant Pere a la plaça de l'església. L'edifici ja apareix documentat el 966. Al llarg del temps ha sofert importants remodelacions, com les del segle XII, les del 1596-99 i, finalment, les del segle XVIII. El 1936, durant el període revolucionari, fou saquejada i els retaules barrocs, juntament amb d'altres tresors artístics, foren cremats al mig de la plaça. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

Dos dels bells **capitells** que flanquegen la portalada romànica de l'església parroquial. Són una obra de la darrereria del segle XII atribuïda a l'escultor Arnau Cadell, autor també del conjunt escultòric del claustre del monestir de Sant Cugat del Vallès i del portal romànic de la Seu de Manresa. Són, sens dubte, una de les joies artístiques indiscutibles de Santpedor. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

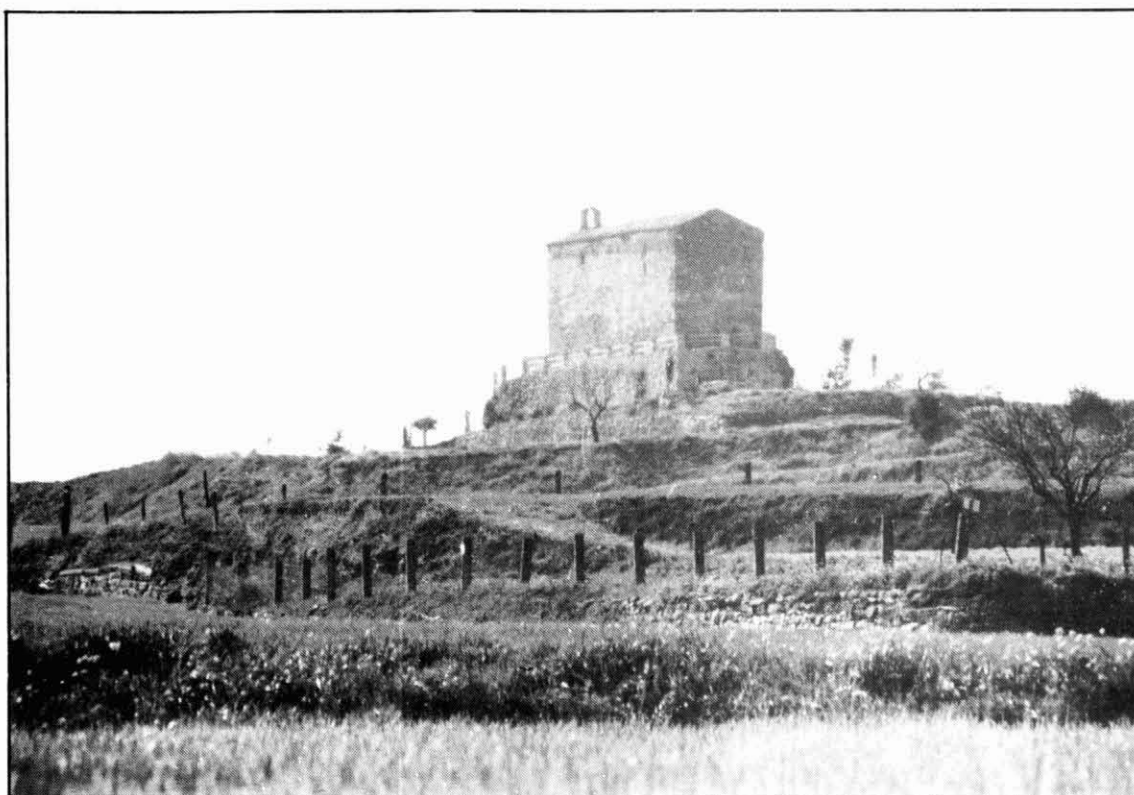
Aspecte del campanar de l'església de Sant Pere d'Or. Fou edificat al final del segle passat i encara resta inacabat. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

Convent de sant Francesc o «dels Franciscans». Fou edificat durant el primer quart del segle XVIII per iniciativa privada sobre terrenys patrimonials del mas Llussà. La seva vida religiosa s'estroncà amb l'exclaustració de l'any 1825. Actualment, amenaça ruïna. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

Tot i ésser un important patrimoni històric i artístic per a la vila (tot ell es va bastir en un estil homogeni i la Diputació de Barcelona l'ha catalogat com a edifici protegit), ningú no dona cap pas per frenar-ne l'enrunament progressiu. Sols el col·lectiu de santpedorencs «Amics del Convent» ha protestat enèrgicament, però sembla que les principals institucions involucrades es fan el sord i aquest singular edifici continua en el camí de la desaparició. (Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

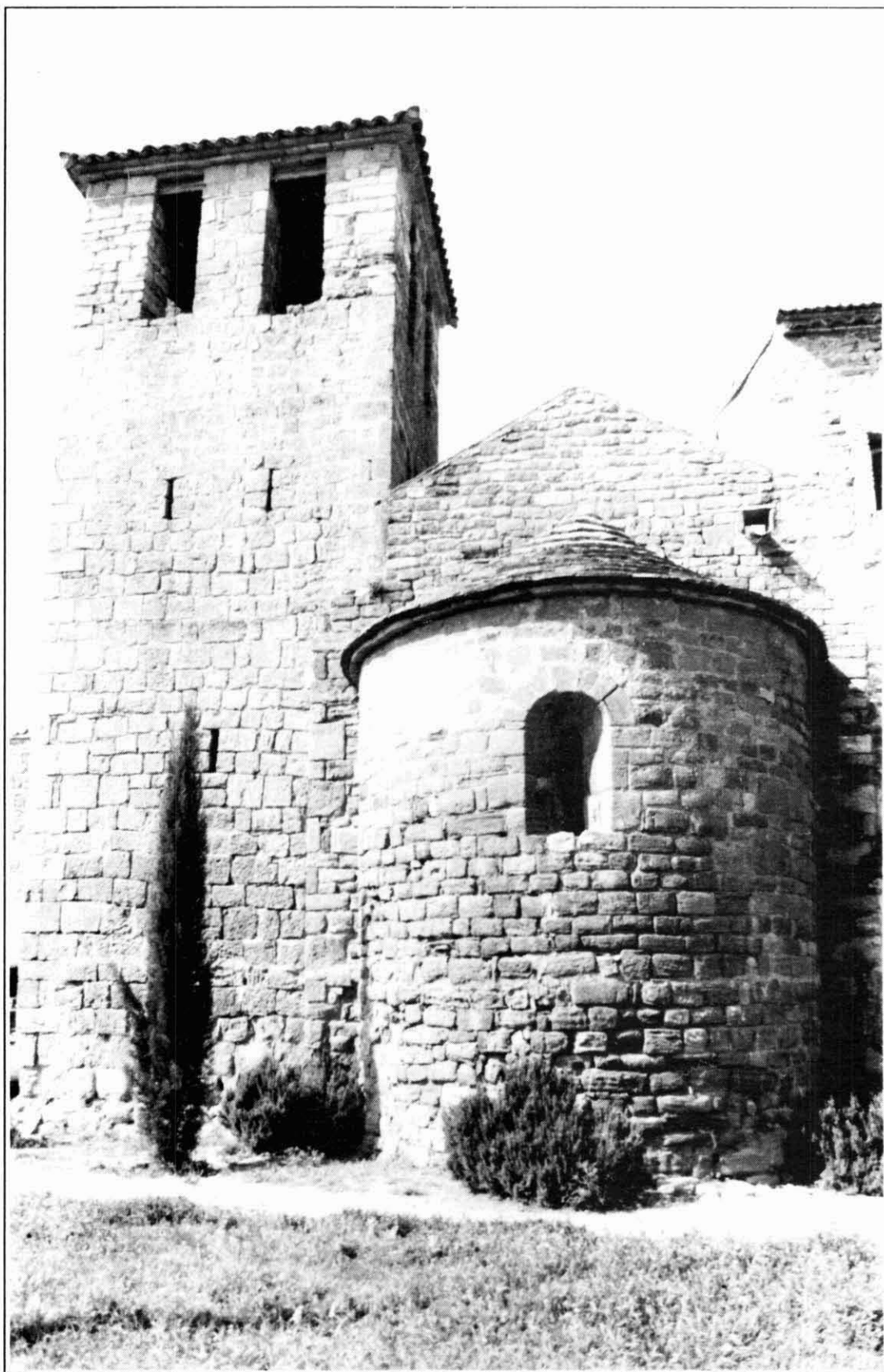

Ermita de sant Francesc. És a extramurs de la Vila. Documentada ja al 1240, la seva silueta ha marcat des de llavors el paisatge santpedorenc. La tradició diu que s'edificà sobre aquest petit turó perquè des d'allà hi va predicar sant Francesc quan anava de pas en el seu viatge cap a Santiago de Compostel·la.
(Foto de Josep M. Feixas, març del 1990).

Façana principal de l'ermita de sant Francesc.

Es troba situada davant una cruïlla important: per un cantó hi passa el camí que anava de Castellnou a Manresa, i per l'altre, el que anava de Santpedor a Lleida. La capella és un petit edifici amb una graciosa portalada de reminiscències romàniques. Aquests últims anys els «Amics de sant Francesc», capitanejats per l'inesgotable santpedorenc Pere Vila i sensibilitzats per la ruïna que amenaçaven els fonaments de l'edifici, han desenvolupat una obra per consolidar tota la construcció i millorar-ne l'entorn amb la plantació de tot un seguit d'arbres i plantes. Així, es va preparant un espai que sens dubte tindrà ben aviat un pes important com a zona verda dins el conjunt urbà. (Foto de Josep M. Feixas, abril del 1991).

Absis i torre-campanar de l'església de santa Maria de Claret. Aquest bell edifici romànic es troba adossat a l'ermita de santa Anna, copatrona de la Vila des del segle XVI. Aquest edifici, gairebé oblidat i en franca decadència, fou restaurat encertadament en el seu exterior durant la dècada dels vuitanta. A l'interior, els «Amics de l'Art Romànic» hi dugueren a terme una excavació que posà al descobert una interessant estructura de mides reduïdes, identificada com a cripta o capella pre-romànica. Durant el segle XV se li va adossar la robusta torre de defensa, que més tard s'aprofità com a campanar. Aquesta església era la primitiva parròquia del lloc de Claret i tingué culte fins al segle XVIII, quan els santpedorencs edificaren l'actual ermita dedicada a santa Anna al costat seu. (Foto de Josep M. Feixas, abril del 1991).